

תנועת פני התנועה

שלמה בן-יוסף נאסר באפריל 1938 ליד ראש-פינה, אחרי שירה באוטובוס ערבי מלא גברים, נשים וילדים, כתגובה על רצח יהודים. כעבור חודשיים נתלה בכלא עכו - היהודי הראשון שהוצא להורג בשלטון המנדט. באותו יום פניתי לידו, שהיה ידוע לי כאיש אצ"ל, וביקשתי להתקבל לאירגון. הייתי בן 14.

זכרתי בכך השבוע, כשמעתי בכנסת את הנאומים למען עונש-מוות לחבלנים הערביים. זכרתי גם את מאות הספרים על מלחמות אירגוני-המחתרת בעולם, שנדרשתי לקרוא כשהייתי בעצמי במחתרת, ושהמשכתי לקרוא מאז. התוצאה הייתה הנאום (ראה מיסגרת), שהוגדר עליי כתבת ז'ורנלסט פוסט, השונאת אותנו שינאה פיסית, במילים: "מר אורי אבנרי העביר אותנו סמינר במיקצוע הטורפים".

בן-יוסף

הגשנו את הצעתנו לסדרה-יום בעיקבות מכות-התופת הירושלמית, כדי שקולנו יישמע, יחד עם קולותיהם של תובעי נקם ומשלהבי יצרים, בעת הויכוח במליאת הכנסת - וגם בוועדת-החקירה-הביטחון, שתי מסרות אלה הושגו במלואן - והדגימו שוב עד כמה חיונית נוכחות סיעתנו בכנסת זו.

אגב, למרות ששמנוה סיעות הגישו הצעות דחופות לסדרה-יום בעניין כל-כך חיוני, התרוקן אולם המליאה בעת הדיון. באותו יום ג', בשעה 6.15, כאשר נימק ח"כ שלמה לורנץ את הצעתו (ותבע עונש-מוות בשם אלוהים), נכחו באולם, מלבד היו"ר (אמה-תלמי), שרי-המטרה ואני, שמונה עשר חברי-כנסת:

רשימת הנוכחים: מע"י - 10 מתוך 59, כי הנאום הגא היה ראש סיעתם (ברעם, סרדינס, ארם, ארבל, צור, לין, זועבי, דיאב, גר, נבון). גח"ל - 1 מתוך 22 (מרדור). מפד"ל - 2 מתוך 11 (בן-מאיר, רפאל). מפ"ם - 0. ל"ע - 1 מתוך 4 (רוזן). המ"ח - 1 מתוך 3 (טיאר). רק"ח - 2 מתוך 3 (טובי, חביבי). אגו"י ופא"י - 0. מק"י - 0. כהן-צידון - כולו.

★ ★ ★

הכנסת אינה מקום השופע הומור. אך השבוע הונתי מהלצה אמיתית. כשקרא ח"כ מפד"ל מיכאל חוני בעיתון-ערב כי שני כלבים נשכו את שלום כהן, הוא אמר: "איזה בינבוז! מי צריך שני כלבים בשביל שלום כהן? לא היה די שכלב אחד ינשוך אותו, והשני ינשוך את אבנרי!"

דין, אשכול וכל השאר

בין השאר הגישה סיעתנו השבוע את השאלות הבאות:

● לשר ברולי: האם נכונה תלונתו של אזרח מסויים, שפנה אלינו, ושטען כי ב"בית-חולים מסויים טיברו לקבלו לטיפול, וכי כתוצאה מכך איבד את הראייה בעינו? (זוהי דוגמה לשאלות רבות מאוד, שאינן מדווח עליהן ב"דו"ה, בהן ממלאה סיעתנו את תפקידו של אומבודסמן ביחס לתלונות אזרחים הפונים אלינו.)

● לשר ח"מ ספירא: האם כתוצאה מ"דו"ה הנועה לחקירת השריפה בלבד, הוסקו מסקנות אישיות כלשהן כלפי מישוה? ● לשר אלמוגי: האם ננקטו פעולות בעיקבות התלונה כי בחברת צי"ם ניגבה מפי"ה מפלגות תוך איום מוטוה, כי ה" סרבנים לא יועלו בדרגה?

● לראש-הממשלה: האם נכון כי שר-הביטחון הגיש לממשלה תוכרי לגבי תקציב השטחים המוחזקים, "מתוך הנחה ש" השטחים יהיו קשורים למדינת-ישראל למי ש"ן שנים רבות?"

● לשר אלמוגי: האם נכון כי בעריית תל-אביב מוזמנים סרבני מפי"ה מפלגות לפגישה אישית עם מנהל חברה-העובדים, ב" צורה שיש בה איום וחץ?

● לראש-הממשלה: האם השר דיון היה רשאי לפגוע בכנסת החלטות של וע' דות שרים ומכ"לים בענייני השטחים, וה" אם נכון כי השר ספיר עירער על כך? האם נכון כי ראש-הממשלה שלח לו מכתב-נייפה?

● לשר דיון: האם נכון כי ברית-המועצ' צות טיפקה לאחרונה למצרים "צידו ל" צליחת נהרות ואגמים?"

● לשר שרף: מה הנזק שנגרם לכלכלת ישראל בעקבות המשבר המוניטרי ב- אירופה? באילו פעולות נקטה הממשלה?

● לראש הממשלה: מדוע נדחה ביקור ראש הממשלה בארצות-הברית, והי"ן מתכוון ראש הממשלה לבקר בקרוב בחו"ל?

● לשר שרף: האם מקבלים סטודנטים בחו"ל הנחות כדי לחזור לחופשת מולדת?

— ובאילו תנאים? ● לשר אלון: האם נכון כי הוא ביקש להפריך בחו"ל את השמועות המופצות על הקשיים הצפויים בישראל לזוגות מעור"רים? אם כן, האם דגה השר אלון לר"י שום נאות במירושם-התושבים של ילדי-יער לים שאבותיהם יהודים ואמהותיהם לא יהודיות? ● לראש-הממשלה: האם נרשמים כיהודים ילדיו של אדם המצהיר כי הוא יהודי וכי אינו בן דת אחרת, לפי החלטת הממשלה משנת 1958 — או שהשתנתה הדי-לטת הממשלה בנדון (כפי שמסתבר מפרשת רביסרן שליט)?

לחילים בלבד!

שני עמודים מפרוטוקול הכנסת, המ-דברים בעני עמם:

שאלתה מס' 5479
חברת-הכנסת אורי אבנרי שאל את שר הכטחון:

הגיעו אלי תלונות חיילים אשר הוכנסו לכלא 4.

לדבריהם, תנאי-המאסר בתאי-הבידוד הם למטה מכל ביקורת. אין בתאים אלה כל תנאים סאניטריים; האסירים נאלצים לעשות את צרכיהם בתאים מבלי שתהיה אפשרות להינקות לאחר מכן; המזון הוא באיכות ירודה זגם אינו נקי; בתאים ישנם פישפשים; השוטרים הצבאים נוהגים באלימות; השמ"ר כות אינן מאוזרות.

- הנני מבקש לדעת:
- (1) האם יש אמת בדיעה הנ"ל?
  - (2) האם יש הבדל בין התנאים במתאי-בידוד לבין התאים הרגילים?
  - (3) אם יש הבדל — מהו מהם התנאים המיוחדים החלים על אסירים הנמצאים ב" תאים בודדים? לכמה זמן, ובאיזה תדירות, מותר להכניס אסיר לתאי-בידוד?
- תשובת השר משה דיון:**
לשאלה 1 — התשובה שלילית.
לשאלה 2 — התשובה חיובית.
לשאלה 3 — החייל, המוחזק בתא מבודד,

הקרב על מס המפלגות

על סדר-היום עמדה הצעת-חוק ממ-שלתית להיקון "חוק הגנת השכר". היא נגעה לעניין טכני — הגנת-מינימום של השכר מפני עיקול, והעברת כסמים ל-קופות-גמל. קראתי את חוות-דעתו ה-משפטית של אמנון זכרוני (שהפתיעה את השר, שלא הכיר את פסקי-הדין ה-אחרונים). אך לאחר מכן ניצלתי את החודמנות ועברתי לעניין הרבה יותר חשוב, שלא ניתן לנו להעלות לסדר-היום של הכנסת בכל צורה אחרת:

אורי אבנרי: ...כאשר מדברים על חוק הגנת השכר, משמח מאוד להיזכר ש-השר אלמוגי דואג לשכר העובדים. אבל חבל שדאגתו זו אינה מתגשמת גם לגבי שימ"י שים אחרים בחוק זה.

במיסגרת חוק זה קורים ברגע זה בארץ דברים שהם בגדר הפרה וזנזית של החוק, מבלי שהשר נוקף אצבע כדי למנוע זאת. נדמה לי ששר-העבודה היה אחרון השרים בממשלה הנוכחית שהצהיר על התחייבותו לשמור אמונים לחוקי הכנסת. כלומר: לבצע אותם. מה גם שהמדובר הוא בחוק שהוא עצמו הביא לכנסת.

בעת הדיון בחוק הגנת השכר (ניכוי המס המפלגתי) גינה אר-תנו השר אלמוגי על כי העלינו את החשד שאפשר ל-איים על עובדים, כאילו יש כוונה לסחוט באופן בל-תיחוקי את המס, כאילו יש כוונה להפוך את המס ה-חולסני-רכיכיל ל-מס-כפייה.

היו קיבוצים אר-חזים אשר החליי-טו באופן קולקטיבי

— באופן קיבוצי — לסרב לשלם מס זה. במקומות מסוימים, כמו דימונה, הודיע הרוב הגדול של ציבור-העובדים המאורגן, על מנהיגיו, על סירובו לשלם את המס.

הדבר הגיע אף לחיפה האדומה של שר העבודה עצמו.

אליעזר שוסטק: היא כבר לא אדומה.

יוסף אלמוגי: העניבה שלי היא אדומה.

אורי אבנרי: זה מה שנשאר אדום — העניבה.

ונה, מה קורה: היום קיבלתי מכתב מחיפה בו נאמר: "כל אחד שמילא טופס סירוב קיבל מכתב אישי ממועצת העובדים של מפעלו, בו נאמר: אתה הנך ברשימת המעטים אשר משום מה החליטו לסרב לשלם את המס המפלגתי... מחובתנו, כי נציגי ציבור העובדים וכנציגי ההסתדרות, במקום, להעיר את תשומת לבך לעובדה,

אינו יוצא לעבודה, הימצאותו מחוץ לתא מותרת רק תחת פיקוח צמוד, הוא מתקלקל 3 פעמים בשבוע במים חמים, מבצע שתיים של תרגולי-התעמלות ליום, יוצא לסיוול תחת השגחה בחצר הכלא למשך 20 דקות מדי יום, ועוד.

אין הגבלה לזמן ו/או לתדירות (שמותר להכניס אסיר לתאי-בידוד).

אורי אבנרי (שאלה נוספת): לאור הרגישות שיש לעניין זה, מסבע מהותי, האם ישנו פיקוח רצוף על התנאים בבתי-הסוהר הצבאיים, מטעם מוסד צבאי שאינו תלוי בפיקוד בתי-הסוהר?

שר-הכטחון: בצה"ל לא נוהגה שיטת הפקח כללי, הקיימת בצבאות אחרים. בדרך כלל הפיקוח בצבא בכל השטחים, הוא על-ידי הדרגים הנוגעים-בדבר בסולם ההירארכיה.

אלמוגי

שהמס המפלגתי נגבה על פי החלטת ההס" תדרות הכללית, והיא חלה על כל חברי ההסתדרות.

לא כך נאמר בחוק. לא כך נאמר על ידכם, כאשר התוכחנו על חוק זה בכנסת. מכתב זה נועד ליצור רושם כוזב...

היו"ר קדיש לוז: אין זה נוגע לנושא שאנו דנים בו.

אורי אבנרי: זה נוגע לחוק.

מכתב זה יוצר במתכוון ובזדון את ה" רושם, אצל מי שאינו מתעמק, שהמס הוא מס-חובה, שהחלט בהסתדרות להפוך אותו למסי-חובה, שהוא חל כחובה על כל חבר

הסתדרות — דבר שאינו נכון, דבר הנוגד את החוק, דבר הנוגד את רוח החוק. עצם משלוח מכתב כזה מהווה הפרה של החוק.

התפרסם שמנהל חברה-העובדים בעיריית תל-אביב, לשעבר קצין בכיר בצה"ל, קורא אליו אישית כל אחד מהסרבנים, ודורש ממנו לחתום לפניו — פנים אל פנים — על הודעה זו, וזוהי מחחה של איום. בצים שולחים מכתבים על מסי-המפלגות בצירוף טופס להעלאה בדרגה, על מנת ליצור רושם, שאם אתה רוצה לעלות בדרגה, מוטב שלא תסרב.

יש כאן מערכת שלמה של הפרה מפור-שת של החוק, ואני תובע מהשר לעמוד בהצהרת-האמונים שלו, ולדאוג שחוק זה יבוצע.

השר אלמוגי הקדיש את מרבית נאומו-התשובה שלו לחלק זה של נאומו, טען כי זה נוגע להסתדרות, ולא לכנסת.

חברה מפגרת -

או ילדים מפגרים?

"חוק הסעד (טיפול במפגרים)" בא להסדיר את אחת הבעיות הכאובות ב" יותר בארץ: הטיפול בילדים מפגרים. זהו נושא שטיפלנו בו רבות, וגם הפעם

הבענו דיעה קיצונית: **אורי אבנרי:** אנו מציעים להעמיד ב" ראש החוק סעיף מפורש האומר: "חובת המדינה היא לטפל במפגר, לדאוג לקיומו ולשיקומו, מיום לידתו ולכל ימי חייו — והיא לבדה תישא בעול זה. לא יחול שום ונטלוס על קרובו של מפגר."

...אנחנו קיצוניים בהחלט העיקרון ה" קלאסי של מדינת-סעד: שהטיפול במפגר, כמו בכל קורבן אחר של פגע טיבעי או חברתי, צריך להיות מוטל מיום לידתו על המדינה, ועליה בלבד.

הרי המשפחה אינה אשמה בכך שנולד בקירבה ילד מפגר. שום אשמה אינה רובי-צת עליה. קרוב לוודאי שהמפגר לא יוכל לדאוג בעתיד לפרנסתו. מדוע להטיל חובת השתתפות בחזקת המפגר על קרוביו?

זהו נסל אשר לעיתים הינו כבד מנשוא! אתה צעיר, בן עשרים, יצאת זה עתה לשוק החיים, עליך להסתדר. יש לך אחות מפגרת, צעירה ויתומה. מדוע ירבץ עליך נסל נוסף — נוסף על הסבל הנפשי הרב שיש לך, בגלל עצם המיקרה האומלל הזה במשפחתך?

...אם מקבלים את העקרון שאני דוגל בו, שמבחניה מוסרית צריך העול להיות מוטל על המדינה בלבד, וששום עול לא יחול על המשפחה — הרי הנימוק הסספי הוא בלתי-סביר לחלוטין. צריכה זאת לה" יות חברה מפגרת מאוד, שאינה יכולה לגייס סכום של קצת העמלה ממיליון לירות — מתוך תקציב של ששה-שבעה מיליארד! — לממן משימה כה כאובה!

...ניחא אפילו שיה סכום של שני מיל" יון. מה ההבדל? כשאנחנו נדרשים לממן הוצאות המפלגות בהרבה מיליונים, כשמו-צא הונו-עתק לכל מיני צרכים מפוקפקים, כמו הביובו המשוט במערכת החברות — איך אפשר לקמץ על צורך זה, שהוא אולי הכאוב ביותר?